

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 2

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 3 ianuarie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE	
349/2018. — Lege pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice	2
1.298/2018. — Decret privind promulgarea Legii pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice	2
★	
350/2018. — Lege privind instituirea zilei de 14 septembrie — Ziua națională a constructorului.....	3
1.299/2018. — Decret pentru promulgarea Legii privind instituirea zilei de 14 septembrie — Ziua națională a constructorului.....	3
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 874 din 18 decembrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a prevederilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu referire la sintagma „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, precum și a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă	4–16

LEGI ȘI DECRETE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE**pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002
privind circulația pe drumurile publice**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 din 3 august 2006, cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

— **La articolul 111, după alineatul (7) se introduce un nou alineat, alineatul (8), cu următorul cuprins:**

„(8) În cazul suspendării permisului de conducere pentru o perioadă determinată, cu eliberarea unei dovezii înlocuitoare cu

drept de conducere pentru 15 zile, suspendarea exercitării dreptului de a conduce vehicule începe în unul din următoarele cazuri:

a) din momentul expirării termenului de valabilitate a dovezii înlocuitoare;

b) din momentul depunerii dovezii înlocuitoare, de către conducătorul auto, la oricare unitate de poliție rutieră în una din zilele din intervalul perioadei de valabilitate a acesteia.”

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,
FLORIN IORDACHE

PREȘEDINTELE SENATULUI
CĂLIN-CONSTANTIN-ANTON POPESCU-TĂRICEANU

București, 27 decembrie 2018.
Nr. 349.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

DECRET**privind promulgarea Legii pentru completarea Ordonanței
de urgență a Guvernului nr. 195/2002
privind circulația pe drumurile publice**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 27 decembrie 2018.
Nr. 1.298.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E

**privind instituirea zilei de 14 septembrie — Ziua națională
a constructorului**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. — Se declară ziua de 14 septembrie — Ziua națională a constructorului.

Art. 2. — Autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și organizațiile neguvernamentale pot organiza manifestări și acțiuni publice dedicate sărbătoririi zilei.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI
DEPUTAȚILOR,
FLORIN IORDACHE

PREȘEDINTELE SENATULUI
**CĂLIN-CONSTANTIN-ANTON
POPESCU-TĂRICEANU**

București, 27 decembrie 2018.
Nr. 350.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

**pentru promulgarea Legii privind instituirea
zilei de 14 septembrie — Ziua națională a constructorului**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea privind instituirea zilei de 14 septembrie — Ziua națională a constructorului și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 27 decembrie 2018.
Nr. 1.299.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 874**

din 18 decembrie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a prevederilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu referire la sintagma „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, precum și a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Irina-Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Daniel-Sorin Chiriaz.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, precum și a prevederilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Banca Comercială Română — S.A. din București în Dosarul nr. 7.980/176/2016 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.404D/2018.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autoarea excepției de neconstituționalitate, domnul avocat Eugen Tudose, din Baroul București, cu delegație depusă la dosar. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune a se face apelul și în dosarele nr. 1.427D/2018, nr. 1.428D/2018, nr. 1.475D/2018, nr. 1.478D/2018, nr. 1.489D/2018, nr. 1.490D/2018, nr. 1.498D/2018, nr. 1.499D/2018, nr. 1.538D/2018 și nr. 1.544D/2018, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă (dosarele nr. 1.427D/2018 și nr. 1.428D/2018), art. 27 și art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă (Dosarul nr. 1.544D/2018), art. 27 din Codul de procedură civilă (dosarele nr. 1.475D/2018, nr. 1.489D/2018, nr. 1.490D/2018, nr. 1.498D/2018, nr. 1.499D/2018 și nr. 1.538D/2018), respectiv art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (Dosarul nr. 1.478D/2018), excepție ridicată de Banca Comercială Română — S.A. din București, Lilica Constantinescu și Dan Constantinescu, Societatea Cez Vânzare — S.A. din Craiova, Paraschiva Vulcu, Societatea Distribuție Energie Oltenia — S.A. din Craiova, Societatea Park Mодоș — S.R.L. din Timișoara și, respectiv, de Societatea Auto Kino — S.R.L. din Brașov, în dosarele nr. 1.288/305/2015, nr. 10.771/197/2016 și nr. 5.741/197/2015 ale Curții de Apel

Brașov — Secția civilă, dosarele nr. 21.715/215/2015, nr. 8.355/225/2015 și nr. 12.555/225/2015 ale Curții de Apel Craiova — Secția a II-a civilă, în Dosarul nr. 1.654/306/2017 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă, Dosarul nr. 912/252/2016 al Curții de Apel Timișoara — Secția I civilă, Dosarul nr. 23.561/301/2015 al Curții de Apel București — Secția a VI-a civilă și, respectiv, în Dosarul nr. 4.756/296/C/2016 al Curții de Apel Oradea — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

4. La apelul nominal, în Dosarul nr. 1.538D/2018, răspunde, pentru autoarea excepției de neconstituționalitate, domnul avocat Eugen Tudose, din Baroul București, cu delegație depusă la dosar. De asemenea, în dosarele nr. 1.428D/2018, nr. 1.490D/2018 și nr. 1.544D/2018, răspunde, pentru autoarea excepției, doamna avocat Andreea Hlihor, din Baroul București, cu delegație depusă la dosar. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

5. De asemenea, magistratul-asistent referă asupra faptului că, în Dosarul nr. 1.478D/2018, autoarea excepției de neconstituționalitate Paraschiva Vulcu a depus note scrise prin care solicită admiterea acesteia.

6. Având în vedere obiectul parțial identic al excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în dosarele anterior menționate, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor nr. 1.427D/2018, nr. 1.428D/2018, nr. 1.475D/2018, nr. 1.478D/2018, nr. 1.489D/2018, nr. 1.490D/2018, nr. 1.498D/2018, nr. 1.499D/2018, nr. 1.538D/2018 și nr. 1.544D/2018 la Dosarul nr. 1.404D/2018. Reprezentanții prezenți ai autoarei excepției de neconstituționalitate Banca Comercială Română — S.A. din București, precum și reprezentantul Ministerului Public, sunt de acord cu măsura conexării. Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 pentru organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 1.427D/2018, nr. 1.428D/2018, nr. 1.475D/2018, nr. 1.478D/2018, nr. 1.489D/2018, nr. 1.490D/2018, nr. 1.498D/2018, nr. 1.499D/2018, nr. 1.538D/2018 și nr. 1.544D/2018 la Dosarul nr. 1.404D/2018, care este primul înregistrat.

7. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului autoarei excepției de neconstituționalitate din dosarele nr. 1.404D/2018 și nr. 1.538D/2018, care solicită constatarea neconstituționalității prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă în măsura în care se interpretează prin prisma raționamentului avut în vedere de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018. În acest sens, arată că, potrivit acestei interpretări date de instanța supremă, orice decizie a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unor prevederi legale,

care intervine pe parcursul soluționării unei cauze *pendinte*, respectiv până la soluționarea definitivă a acesteia, este exclusă de la aplicare în cadrul cauzelor *pendinte*, aflate pe rolul instanțelor judecătorești. Cu alte cuvinte, se ajunge la ultraactivarea legii vechi, respectiv a prevederii legale constatate neconstituționale, astfel încât judecătorul cauzei este obligat să aibă în vedere, la momentul soluționării cauzei, o lege care nu mai este în vigoare, fiind constatată neconstituționalitatea acesteia. Se arată că o astfel de interpretare a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă contravine dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție, deoarece se creează o discriminare nejustificată între persoanele care au invocat excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*” cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, în procese începute înainte de data publicării deciziei de admitere a acestei prevederi legale, pe de o parte, și persoanele care nu au invocat aceeași excepție, în cadrul aceleiași categorii de procese, raportată la momentul introducerii cererii de chemare în judecată, pe de altă parte. Mai mult, arată că, deși autoarea excepției a invocat aceeași excepție de neconstituționalitate, ulterior pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, recursul a fost respins ca inadmisibil, în temeiul Deciziei nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

8. Se mai susține că prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată de instanța supremă, prin decizia menționată, contravin și dispozițiilor art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție, referitoare la accesul liber la justiție invocând în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 462 din 17 septembrie 2014, prin care s-a reținut că exercitarea căii de atac a recursului reprezintă un aspect al accesului liber la justiție. Se arată că interpretarea dată de instanța supremă dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă este foarte restrictivă și îngreudește în mod nejustificat accesul la calea de atac a recursului.

9. De asemenea, se mai arată că această interpretare contravine dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 147 alin. (1) și (4) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție. În acest sens, se susține că, potrivit prevederilor art. 147 alin. (4) din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I. Or, interpretarea dată dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă de către instanța supremă, prin decizia menționată, este în contradicție directă cu aceste prevederi constituționale, precum și cu Decizia Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, deoarece menține în vigoare texte de lege constatate neconstituționale. Se mai arată că Decizia nr. 369 din 30 mai 2017 nu face distincție între procese începute înainte sau după publicarea acesteia, ci, dimpotrivă, statuează asupra aplicabilității acestei decizii în cauze în care hotărârile judecătorești au fost pronunțate după publicarea acesteia. Se mai invocă și Decizia Curții Constituționale nr. 454 din 4 iulie 2018, prin care instanța de contencios constituțional a stabilit în mod expres că art. 27 din Codul de procedură civilă nu se poate interpreta în sensul de a permite ultraactivitatea unei norme constatate neconstituționale, în cadrul proceselor în curs.

10. Având cuvântul, reprezentanta autoarei excepției de neconstituționalitate invocate în dosarele nr. 1.428D/2018, nr. 1.490D/2018 și nr. 1.544D/2018 solicită admiterea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă. În acest sens,

arată că aceste prevederi legale contravin dispozițiilor art. 1 alin. (4), art. 126 alin. (3) și art. 142 alin. (1) din Constituție, deoarece instanța supremă și-a depășit competența atunci când a trecut la analiza efectelor Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017. Se mai arată că însăși instanța supremă, în jurisprudența sa, respectiv Decizia nr. 1 din 8 februarie 2018, pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a statuat că nu are competența de a clarifica dispoziții constatate, în parte, ca fiind neconstituționale.

11. Se mai arată că sunt încălcate și dispozițiile art. 1 alin. (3) referitor la statul de drept și alin. (5) referitor la principiul legalității, precum și ale art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție, referitoare la efectele deciziilor Curții Constituționale, cu motivarea că instanța supremă a periclitat principiul securității raporturilor juridice, fiind negată justițiabililor posibilitatea de a invoca nelegalitatea deciziei instanței de apel, pe calea recursului. De asemenea, este neconstituțională interpretarea normelor legale criticate, din perspectiva faptului că impune instanțelor de judecată aplicarea unor norme constatate neconstituționale, care au încetat a mai produce efecte juridice, cu motivarea că, la data începerii procesului, părțile nu au avut în vedere și posibilitatea căii de atac a recursului. Se mai invocă și încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi și art. 21 alin. (3) referitoare la dreptul la un proces echitabil, dat fiind faptul că în acest mod este creat un tratament juridic diferentiat pentru cetățeni aflați în aceeași situație juridică.

12. Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției ca neîntemeiată. În acest sens, arată că, potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 9 din 17 ianuarie 2013, principiul aplicării imediate a legii de procedură este de sorginte legală, iar nu constituțională, legiuitorul având posibilitatea de a deroga de la acesta, în anumite situații particulare, fără a se aduce atingere niciunei norme constituționale. De asemenea, mai arată că autorii excepției solicită aplicarea retroactivă a unei legi noi de procedură, respectiv legea în vigoare la data publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, ceea ce ar conduce, în mod paradoxal, la aplicarea retroactivă a unei decizii a Curții Constituționale, cu încălcarea dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

13. În dosarele Curții Constituționale nr. 1.404D/2018 și nr. 1.478D/2018, prin încheierile din 5 septembrie 2018 și 11 septembrie 2018, pronunțate în dosarele nr. 7.980/176/2016 și nr. 1.654/306/2017, **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, precum și a prevederilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă și, respectiv, cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă, astfel cum a fost interpretat prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.**

14. În dosarele Curții Constituționale nr. 1.427D/2018, nr. 1.428D/2018 și nr. 1.499D/2018, prin încheierile din 5 septembrie 2018, 19 septembrie 2018 și 26 septembrie 2018, pronunțate în dosarele nr. 1.288/305/2015, nr. 10.771/197/2016 și nr. 5.741/197/2015, **Curtea de Apel Brașov — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 521 alin. (3) din**

Codul de procedură civilă și, respectiv, cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă.

15. În dosarele Curții Constituționale nr. 1.475D/2018, nr. 1.489D/2018 și nr. 1.490D/2018, prin încheierile din 19 septembrie 2018, pronunțate în dosarele nr. 21.715/215/2015, nr. 8.355/225/2015 și nr. 12.555/225/2015, **Curtea de Apel Craiova — Secția a II-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă.**

16. În Dosarul Curții Constituționale nr. 1.498D/2018, prin Încheierea din 28 septembrie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 912/252/2016, **Curtea de Apel Timișoara — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă.**

17. În Dosarul nr. 1.538D/2018, prin Încheierea din 28 septembrie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 23.561/301/2015, **Curtea de Apel București — Secția a VI-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă.**

18. În Dosarul nr. 1.544D/2018, prin Încheierea din 4 octombrie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 4.756/296/C/2016, **Curtea de Apel Oradea — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 și art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.**

19. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Banca Comercială Română — S.A. din București (dosarele nr. 1.404D/2018, nr. 1.428D/2018, nr. 1.490D/2018, nr. 1.538D/2018 și nr. 1.544D/2018), Lilica Constantinescu și Dan Constantinescu (Dosarul nr. 1.427D/2018), Societatea Cez Vânzare — S.A. din Craiova (Dosarul nr. 1.475D/2018), Paraschiva Vulcu (Dosarul nr. 1.478D/2018), Societatea Distribuție Energie Oltenia — S.A. din Craiova (Dosarul nr. 1.489D/2018), Societatea Park Mодоș — S.R.L. din Timișoara [Dosarul nr. 1.498D/2018], și, respectiv, de Societatea Auto Kino — S.R.L. din Brașov (Dosarul nr. 1.499D/2018), în cauze având ca obiect soluționarea recursurilor declarate împotriva unor hotărâri pronunțate de instanțele de fond.

20. În motivarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă, în toate dosarele conexe, se susține, în esență, că prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, încalcă dispozițiile art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție, prin ultraactivitatea unei norme legale constatate neconstituționale. În acest sens se arată că, prin eliminarea posibilității formulării recursurilor, în cauze aflate în curs de soluționare, la data pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, în care pretențiile sunt evaluate la o sumă sub 1.000.000 de lei, se încalcă prevederile constituționale referitoare la efectele deciziilor de admitere ale Curții Constituționale, precum și principiul ierarhiei normelor de drept, dat fiind faptul că o normă constituțională [art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală] nu poate fi subordonată unei norme legale inferioare (art. 27 din Codul de procedură civilă). Se mai susține că textul constituțional prevede că deciziile Curții Constituționale sunt obligatorii de la data publicării acestora în Monitorul Oficial al României, Partea I, astfel încât Decizia Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 este aplicabilă în toate procesele care nu au fost soluționate în mod definitiv, până la publicarea acesteia, fără a se face distincție între procese începute înainte sau după această dată, respectiv 20 iulie 2017.

21. Se mai susține că interpretarea prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă nu poate fi realizată decât în

concordanță cu dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție, prin recunoașterea efectelor pe care deciziile Curții Constituționale le produc asupra situațiilor juridice în curs, în privința cărora instanța de contencios constituțional a reținut în mod constant, independent de materia în care au fost pronunțate, că sunt de imediată aplicare, în măsura în care în cauză nu a fost pronunțată o hotărâre definitivă.

22. Mai mult, în măsura în care stabilește căi diferite de atac, pentru persoane aflate în aceeași situație juridică, prevederea legală criticată, în interpretarea dată de instanța supremă, contravine și principiului constituțional al egalității în fața legii (dosarele nr. 1.404D/2018, nr. 1.475D/2018, nr. 1.478D/2018, nr. 1.489D/2018, nr. 1.498D/2018, nr. 1.499D/2018 și nr. 1.538D/2018).

23. Se mai susține că prevederile legale criticate, astfel cum au fost interpretate de instanța supremă, au blocat accesul la calea de atac a recursului, în funcție de valoarea pretenției deduse judecării, punând cetățenii într-o situație diferită, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă, ceea ce contravine principiilor constituționale ale egalității în fața legii, accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil. În acest sens se arată că, potrivit interpretării date de Înalta Curte, prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, Decizia Curții Constituționale se va aplica doar proceselor începute după publicarea acesteia, fiind creată, în acest mod, o diferență de tratament juridic între justițiabilii care au formulat o cerere de chemare în judecată anterior publicării deciziei, pe de o parte, și justițiabilii care au formulat o cerere de chemare în judecată ulterior acestei date, deși situația juridică este aceeași, respectiv există un proces în curs, în care nu a fost pronunțată o hotărâre în apel. Se mai susține că, deși o diferență de tratament similară, bazată pe momentul introducerii cererii de chemare în judecată, va exista întotdeauna, în cazul în care apare un conflict în timp, de legi procedurale, (în special în cazul în care legiuitorul a optat pentru ultraactivitatea legii de procedură vechi), totuși această diferență devine nejustificată și neconstituțională în situația în care tratamentul diferențiat vizează producerea ori nu a efectelor unei dispoziții legale neconstituționale. Într-un asemenea caz este restrâns dreptul la recurs, deși o asemenea restrângere a fost constatată anterior neconstituțională, cu caracter general și obligatoriu, potrivit efectelor deciziilor Curții Constituționale.

24. De asemenea, în legătură cu invocarea încălcării principiului constituțional al egalității în drepturi se arată că este creată o discriminare nejustificată, între persoanele care au invocat excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, și persoanele care nu au invocat această excepție, deși, în ambele cazuri, cererea de chemare în judecată a fost introdusă înainte de publicarea deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I. Se susține că această discriminare nu este fundamentată pe un criteriu obiectiv și rațional, câtă vreme complexitatea unor cauze nu depinde de invocarea sau nu a excepției de neconstituționalitate, ci de problema de drept dedusă judecării (Dosarul nr. 1.404D/2018).

25. Totodată, se susține că decizia Înaltei Curți aduce atingere chiar textului constituțional care îi reglementează activitatea, respectiv art. 126 alin. (3) din Constituție (dosarele nr. 1.427D/2018 și nr. 1.499D/2018).

26. Se mai arată că instanța supremă nu se poate pronunța asupra obligativității și efectelor unei decizii a Curții Constituționale, precum și asupra aplicării pentru viitor a acesteia, fiind exclus controlul, pe calea pronunțării unei hotărâri prealabile, a unei decizii a Curții Constituționale, autoritate publică distinctă de puterea judecătorească, reglementată printr-un titlu distinct din Constituție. Procedând în acest mod, instanța supremă a încălcat principiul securității raporturilor

juridice, prin negarea, pentru justițiabili, a posibilității de a invoca nelegalitatea deciziei instanței de apel pe calea recursului, deși criteriul valoric care a stat la baza opțiunii legiuitorului, care excludea accesul la această cale de atac, a fost constatat ca fiind neconstituțional. Mai mult, se susține că este inadmisibil ca, prin înlăturarea efectelor paragrafului 32 al Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, instanța supremă să considere că o normă juridică care a încetat să mai producă efecte juridice, în temeiul art. 147 alin. (4) din Constituție, să poată fi aplicată în continuare, cu motivarea că, la momentul începerii procesului judiciar, părțile nu au avut în vedere că hotărârea nu va putea fi supusă recursului. În acest sens, se arată că, în justificarea motivului pentru care nu a luat în considerare paragraful 32 din decizia Curții Constituționale, referitor la efectele acesteia, instanța supremă a făcut diferențierea între considerentele pe care se sprijină aceasta, pe de o parte, și considerente autonome, pe de altă parte, apreciind că dispozitivul deciziei Curții Constituționale nu face corp comun cu paragraful 32 al acesteia, întrucât nu se sprijină pe aceasta, deși practica instanței de contencios constituțional este bogată, cu privire la forța obligatorie a considerentelor deciziilor sale, în acest sens fiind Decizia Plenumului Curții Constituționale nr. 1 din 17 ianuarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995, Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, sau Decizia nr. 392 din 6 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 30 iunie 2017 (dosarele nr. 1.428D/2018, nr. 1.490D/2018 și nr. 1.544D/2018).

27. În motivarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, se arată că, deși art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, cu referire la sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, a fost declarat neconstituțional prin Decizia nr. 369 din 30 mai 2017, interesul ridicării acestei excepții de neconstituționalitate subzistă, deoarece, urmare a Deciziei nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în cauză devin incidente prevederile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2016, ceea ce presupune că decizia instanței de apel pronunțată în speță nu poate fi atacată cu recurs.

28. Se susține, în esență, că prevederile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, cu referire la sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, precum și prevederile art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, contravin principiului constituțional al egalității în drepturi a cetățenilor, instituind o discriminare nejustificată, bazată pe un criteriu neobiectiv și nerațional, respectiv valoarea cererii. Se mai susține că recursul este o cale extraordinară de atac, iar nu una excepțională, astfel încât statul este obligat să asigure egalitatea juridică a cetățenilor în utilizarea acestei căi de atac și nu poate limita accesul la aceasta fără o justificare serioasă și obiectivă, sau să excludă de la dreptul de a formula o cale de atac o categorie de persoane, în funcție de invocarea sau nu a excepției de neconstituționalitate.

29. Se mai susține și încălcarea principiului constituțional al accesului liber la justiție, dat fiind faptul că măsura restrictivă a instituirii unui prag valoric pentru exercitarea acestuia este vădit disproporționată față de scopul urmărit, respectiv acela de a nu bloca activitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție, transformând dreptul la recurs într-unul iluzoriu.

30. Se mai susține că, prin interpretarea dată prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă, prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, sunt încălcate prevederile art. 126 alin. (3) din Constituție, dat fiind faptul că rolul instanței supreme, consfințit

de Legea fundamentală și de Codul de procedură civilă, nu este realizat, deoarece se ajunge la imposibilitatea exercitării căii de atac a recursului, în funcție de un anumit prag valoric.

31. În ceea ce privește motivarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, se arată că aceste prevederi legale contravin principiilor constituționale ale egalității în fața legii, accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil (Dosarul nr. 1.427D/2018). De asemenea, se susține că utilizarea instituției pronunțării unei hotărâri prealabile, în scopul înlăturării efectelor unei decizii a Curții Constituționale, prin care s-a constatat încălcarea principiilor constituționale cuprinse în art. 16 alin. (1) și art. 21 alin. (3), atrage însăși neconstituționalitatea „dezlegării date chestiunii de drept”, prevăzută de art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă. Se mai susține că, în același timp, interpretarea dată art. 27 din Codul de procedură civilă, în sensul creării de diferențieri, pentru situații care sunt fundamental asemănătoare, și negarea accesului la justiție, atrage și neconstituționalitatea acestui text de lege, în interpretarea dată de instanța supremă (Dosarele nr. 1.428D/2018, nr. 1.490D/2018 și nr. 1.544D/2018).

32. **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă**, în Dosarul nr. 1.404D/2018, apreciază că, în raport cu Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, nu se poate reține existența unei discriminări, întrucât, în sistemul actualului Cod de procedură civilă a fost adoptată o concepție nouă, care se îndepărtează de la cea anterioară, (bazată, fără distincții, pe aplicarea imediată și generală a legii noi), tocmai pentru a se ține seamă, deopotrivă, de exigențele principiului preeminenței dreptului și securității juridice, precum și de principiul respectării drepturilor și situațiilor legalmente dobândite, al respectării așteptărilor legitime, al egalității în fața legii. Se apreciază că, potrivit dezlegării menționate, prin stabilirea datei sesizării instanței ca moment procesual de care legea leagă regimul căilor de atac cărora le este supusă hotărârea judecătorească [conform art. 27 și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă și art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013], au fost aduse la îndeplinire de către instanța supremă prerogativele constituționale înscrise în art. 126 alin. (3) din Constituție, în acord cu principiul constituțional al neretroactivității legii și cu principiile care guvernează desfășurarea procesului civil.

33. În Dosarul nr. 1.478D/2018, aceeași instanță apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, arătând că nu se încalcă caracterul obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, respectiv al Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017. Se apreciază că Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, este obligatorie pentru instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, iar, potrivit dezlegării pronunțate de instanța supremă, prin decizia menționată, stabilind data sesizării instanței ca moment procesual de care legea leagă regimul căilor de atac cărora le este supusă hotărârea judecătorească, au fost aduse la îndeplinire, de către instanța supremă, prerogativele constituționale înscrise în art. 126 alin. (3) din Constituție, în acord cu principiul constituțional al neretroactivității legii și cu principiile care guvernează desfășurarea procesului civil. În concluzie, se apreciază că hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.

34. **Curtea de Apel Brașov — Secția civilă**, în dosarele nr. 1.427D/2018 și nr. 1.428D/2018, apreciază că excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă este neîntemeiată. În acest sens, arată că prevederile legale criticate consacră caracterul obligatoriu al

dezlegării date chestiunilor de drept prin hotărârea prealabilă, de la data pronunțării hotărârii, pentru instanța care a solicitat dezlegarea, iar pentru celelalte instanțe, de la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al României, Partea I. Prin recunoașterea obligativității hotărârii preliminare, prevederile legale criticate nu contravin dispozițiilor art. 1 alin. (4) și (5) din Constituție, ci asigură îndeplinirea justiției, în mod unitar, precum și supremația legii. De asemenea, prevederile legale criticate nu încalcă principiul neretroactivității legii, indicând faptul că o hotărâre preliminară, dată în interpretarea legii, care nu creează norme juridice noi, se aplică de la pronunțare, respectiv de la publicarea ei în Monitorul Oficial al României.

35. Se mai apreciază că nu sunt încălcate prevederile art. 61 alin. (1) din Constituție referitoare la rolul Parlamentului, dat fiind faptul că hotărârile prealabile, prin care se interpretează dispozițiile de drept, nu reprezintă legi, fiind evident că forța lor obligatorie, recunoscută printr-o lege edictată de Parlament, nu știrbește cu nimic atribuțiile autorității legiuitoare. De asemenea, prevederile legale criticate nu contravin dispozițiilor art. 126 alin. (3) din Constituție, ci pun în aplicare principiul constituțional potrivit căruia Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii. Or, în lipsa obligativității respectării hotărârii prealabile, acest rol nu ar putea fi respectat. Nu sunt încălcate nici prevederile art. 147 din Constituție referitoare la obligativitatea și efectele deciziilor Curții Constituționale.

36. În Dosarul nr. 1.499D/2018, în opinia majoritară, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, dat fiind faptul că prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă nu contravin dispozițiilor constituționale invocate. În opinia minoritară, apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, deoarece nu sunt criticate înseși prevederile legale, ci modul în care acestea au fost interpretate prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție. Or, potrivit art. 29 din Legea nr. 47/1992, excepția de neconstituționalitate privește dispoziții dintr-o lege sau ordonanță de urgență, iar nu o hotărâre prealabilă, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție.

37. **Curtea de Apel Craiova – Secția a II-a civilă**, în Dosarele nr. 1.475D/2018 și nr. 1.489D/2018, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În Dosarul nr. 1.490D/2018, apreciază, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, că violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite. Or, în cauză, nu se instituie un tratament juridic diferit pentru situații similare. În ceea ce privește invocarea dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 126 alin. (3) și în art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală, se apreciază că motivele de neconstituționalitate vizează interpretarea dată textului de lege prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, iar nu neconstituționalitatea textului de lege criticat, raportat la textele constituționale invocate.

38. **Curtea de Apel Timișoara — Secția I civilă**, în Dosarul nr. 1.498D/2018, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, consideră că textul de lege criticat, care stabilește legea aplicabilă hotărârilor judecătorești (regimul juridic al căilor de atac), în cazul conflictului de norme procesual civile, ca fiind legea sub care a început procesul, nu este contrar dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție.

39. **Curtea de Apel București — Secția a VI-a civilă**, în Dosarul nr. 1.538D/2018, nu și-a exprimat opinia asupra excepției de neconstituționalitate, contrar prevederilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992.

40. **Curtea de Apel Oradea — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal**, în Dosarul nr. 1.544D/2018, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, consideră că sesizarea în vederea dezlegării unei chestiuni de drept reprezintă un mecanism de asigurare a unei practici judiciare unitare, complementar și distinct de instituția recursului în interesul legii, pus la îndemâna instanței supreme, iar finalitatea acestuia este pronunțarea unei hotărâri obligatorii, atât pentru instanța care a solicitat dezlegarea, cât și pentru celelalte instanțe judecătorești. Se mai apreciază că, pronunțând Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, instanța supremă nu a făcut altceva decât să-și exercite una dintre competențele sale legale, fără să poată fi reținută încălcarea dispozițiilor constituționale invocate.

41. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

42. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

43. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

44. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, potrivit încheierilor de sesizare, îl reprezintă prevederile art. 27 — *Legea aplicabilă hotărârilor*, art. 483 alin. (2) — *Obiectul și scopul recursului. Instanța competentă* și art. 521 alin. (3) — *Conținutul și efectele hotărârii* din Codul de procedură civilă, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, precum și prevederile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 12 februarie 2013.

45. În ceea ce privește stabilirea obiectului excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale, în exercitarea controlului de constituționalitate, instanța de contencios constituțional trebuie să țină cont de voința reală a părții care a ridicat excepția de neconstituționalitate (în acest sens, Decizia nr. 775 din 7 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1006 din 18 decembrie 2006; Decizia nr. 297 din 27 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012; Decizia nr. 244 din 6 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 529 din 6 iulie 2017). De asemenea, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, determinarea obiectului excepției de neconstituționalitate este o operațiune care, pe lângă existența unor condiționări formale inerente ce incumbă în sarcina autorului acesteia, poate necesita și o apreciere obiectivă a Curții Constituționale, având în vedere finalitatea urmărită de autor prin ridicarea excepției. O atare concepție se impune tocmai datorită caracterului concret al controlului de constituționalitate exercitat pe cale de excepție (Decizia nr. 297 din 27 martie 2012, precitată). De asemenea, Curtea mai reține că, în prezentele cauze, prevederile art. 483

alin. (2) din Codul de procedură civilă se aplică proceselor pornite începând cu data de 1 ianuarie 2019, potrivit art. XVIII alin. (1) din Legea nr. 2/2013, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2016 pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial a României, Partea I, nr. 1.009 din 15 decembrie 2016, iar procesele în cadrul cărora s-au invocat prezentele excepții de neconstituționalitate sunt începute anterior acestei date, astfel încât în cadrul acestor din urmă procese sunt aplicabile dispozițiile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013.

46. Prin urmare, analizând și motivarea excepțiilor de neconstituționalitate, Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prevederile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, cu referire la sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1 000 000 lei inclusiv*”, precum și art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă. Prevederile legale criticate au următorul cuprins:

— Art. 27 din Codul de procedură civilă: „*Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.*”

— Art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013: „(2) *În procesele pornite începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi și până la data de 31 decembrie 2018 inclusiv nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)—i) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv. De asemenea, în aceste procese nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.*”

— Art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă: „(3) *Dezlegarea dată chestiunilor de drept este obligatorie pentru instanța care a solicitat dezlegarea de la data pronunțării deciziei, iar pentru celelalte instanțe, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.*”

47. În opinia autorilor excepției, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (3) referitor la statul de drept, alin. (4) privind principiul separației și echilibrului puterilor în stat și alin. (5) referitor la principiul legalității, art. 15 alin. (2) privind principiul neretroactivității legii civile, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (1) și (2) referitoare la accesul liber la justiție și alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, art. 126 alin. (3) privind competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, art. 142 alin. (1) privind rolul Curții Constituționale și art. 147 alin. (1) și (4) referitoare la efectele deciziilor Curții Constituționale.

48. Cu titlu preliminar, în legătură cu **efectele deciziilor de admitere ale instanței de contencios constituțional**, Curtea reține că, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, „*Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor*”, iar, în privința legilor și ordonanțelor în vigoare, alin. (1) al aceluiași articol prevede că acestea „*și încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval,*

Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept”. Aceste prevederi constituționale, reluate, la nivel legal, prin art. 31 alin. (1) și (3) din Legea nr. 47/1992, consacră efectele deciziilor Curții Constituționale, respectiv aplicarea pentru viitor și caracterul general obligatoriu al acestora.

49. În interpretarea dispozițiilor menționate, Curtea a reținut, în ceea ce privește efectele unei decizii de admitere a excepției de neconstituționalitate, că „decizia de constatare a neconstituționalității face parte din ordinea juridică normativă, prin efectul acesteia prevederea neconstituțională încetându-și aplicarea pentru viitor” (Decizia nr. 847 din 8 iulie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 605 din 14 august 2008). În aceste condiții, decizia de constatare a neconstituționalității se va aplica în privința raporturilor juridice ce urmează a se naște după publicarea sa în Monitorul Oficial al României, Partea I — *facta futura*, însă, având în vedere faptul că excepția de neconstituționalitate este, de principiu, o chestiune prejudicială, o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să precedă soluționarea litigiului cu care este conexă (a se vedea Decizia nr. 660 din 4 iulie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 525 din 2 august 2007) și un mijloc de apărare care nu pune în discuție fondul pretenției deduse judecății (în acest sens, a se vedea Decizia nr. 5 din 9 ianuarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 74 din 31 ianuarie 2007), aceasta nu poate constitui doar un instrument de drept abstract, prin aplicarea deciziilor de constatare a neconstituționalității numai raporturilor juridice care urmează a se naște, deci unor situații viitoare ipotetice, întrucât și-ar pierde esențialmente caracterul concret. Așadar, Curtea a reținut că aplicarea pentru viitor a deciziilor sale vizează atât situațiile juridice ce urmează a se naște — *facta futura*, cât și situațiile juridice *pendinte* (cauzele aflate pe rolul instanțelor judecătorești la momentul publicării deciziei de admitere a excepției de neconstituționalitate, în care respectivele dispoziții sunt aplicabile — indiferent de invocarea excepției până la publicarea deciziei de admitere) și, în mod excepțional, acele situații care au devenit *facta praeterita*, respectiv cauzele în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate, indiferent dacă până la momentul publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a deciziei prin care se constată neconstituționalitatea, acestea au fost soluționate definitiv și irevocabil, cauze în care, prin exercitarea căii extraordinare de atac a revizuirii, decizia Curții Constituționale se va aplica și acestora (a se vedea Decizia nr. 404 din 15 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 28 din 10 ianuarie 2017, paragrafele 27—29).

50. Totodată, prin Decizia nr. 126 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 185 din 11 martie 2016, paragraful 26, Curtea a stabilit că o decizie de admitere a excepției de neconstituționalitate se aplică și în cauzele în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate până la data publicării, altele decât cea în care a fost pronunțată decizia Curții Constituționale, soluționate definitiv prin hotărâre judecătorească, ipoteză ultimă în care decizia de admitere constituie motiv de revizuire. În acest sens, în jurisprudența Curții s-a mai reținut că o decizie prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate profită atât autorilor acesteia, cât și autorilor aceleiași excepții, invocată anterior publicării deciziei, dar în alte cauze, soluționate definitiv (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016, paragraful 21).

51. Așadar, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, singura situație în care nu sunt aplicabile efectele unei decizii

de admitere a Curții Constituționale, fiind vorba de un raport juridic epuizat — *facta praeterita*, este aceea a cauzelor care nu se află pe rolul instanțelor judecătorești la momentul publicării deciziei de admitere a Curții, cauzele fiind soluționate până la acest moment, și în care nu a fost dispusă sesizarea Curții Constituționale cu o excepție având ca obiect o dispoziție dintr-o lege sau ordonanță constatată neconstituțională.

52. Totodată, în legătură cu efectele deciziilor Curții Constituționale, în ceea ce privește atât considerentele, cât și dispozitivul acestora, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a statuat în mod constant că puterea de lucru judecat ce însoțește deciziile Curții Constituționale se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta, inclusiv efectului general obligatoriu al deciziilor de constatare a neconstituționalității (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 17 ianuarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995, sau Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010). De asemenea, potrivit jurisprudenței Curții, prin sintagma „considerente pe care dispozitivul deciziei Curții se sprijină” se înțelege ansamblul unitar de argumente, care, prezentate într-o succesiune logică, realizează raționamentul juridic pe care se întemeiază soluția pronunțată de Curte, astfel încât nu poate fi acceptată teza potrivit căreia în conținutul unei decizii a Curții ar putea exista considerente independente de raționamentul juridic care converge la soluția pronunțată și, implicit, care nu ar împrumuta caracterul obligatoriu al dispozitivului actului jurisdicțional. Prin urmare, întrucât toate considerentele din cuprinsul unei decizii sprijină dispozitivul acesteia, Curtea a reținut că autoritatea de lucru judecat și caracterul obligatoriu al soluției se răsfrâng asupra tuturor considerentelor deciziei (a se vedea Decizia nr. 392 din 6 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 30 iunie 2017, paragraful 52).

53. De asemenea, în ceea ce privește forța obligatorie a considerentelor pronunțate în deciziile Curții Constituționale, Curtea mai reține că prevederile art. 147 alin. (4) teza a doua din Constituție, referitoare la efectul general obligatoriu și pentru viitor al deciziilor Curții, nu disting nici în funcție de tipurile de decizii pe care Curtea Constituțională le pronunță, nici în funcție de conținutul acestor decizii, ceea ce conduce la concluzia că toate deciziile instanței de contencios constituțional, în întregul lor, sunt general obligatorii. Curtea Constituțională s-a pronunțat în acest sens, de exemplu, prin Decizia nr. 206 din 29 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 350 din 13 iunie 2013, prin care a reținut, invocând jurisprudența sa anterioară, că „atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept. În consecință, atât Parlamentul, cât și Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice urmează, în aplicarea legii criticate, să respecte cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul prezentei decizii.”

54. În continuare, Curtea reiterează **jurisprudența sa în materia dispozițiilor legale referitoare la exercitarea căii de atac a recursului, în funcție de un anumit prag valoric al cererii deduse judecății.**

Astfel, prin Decizia nr. 369 din 30 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 582 din 20 iulie 2017, a admis excepția de neconstituționalitate a prevederii legale care limita exercițiul căii de atac a recursului, în funcție de un anumit prag valoric, și a constatat că sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, este neconstituțională. Prin decizia menționată, observând jurisprudența sa recentă, prin care a stabilit și dezvoltat exigențe constituționale sporite în sensul asigurării unei protecții efective

a drepturilor și libertăților fundamentale, integrate conținutului normativ al art. 16 alin. (1), art. 21 alin. (3) sau art. 129 din Constituție, după caz, prin raportare la căile extraordinare de atac, Curtea a reevaluat standardul de protecție pe care îl asigură art. 16 alin. (1) și art. 21 alin. (3) din Constituție, în sensul reducerii marjei de apreciere a legiuitorului în domeniul căilor extraordinare de atac și al sporirii garanțiilor care însoțesc accesul liber la justiție. În acest sens a constatat că prevederea legală criticată, care impunea un prag valoric în privința exercitării căii de atac a recursului, și anume ca valoarea cererilor evaluabile în bani să fie peste 1.000.000 de lei, contravine dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție și celor ale art. 21 alin. (3) din Legea fundamentală și a reținut că pragul valoric de peste 1.000.000 lei conduce la clasificarea cererilor adresate instanțelor judecătorești în importante, ca valoare în bani, și mai puțin importante, ceea ce reprezintă o clasificare artificială și nejustificată, întrucât dificultatea unei probleme de drept nu poate fi evaluată în funcție de valoarea litigiului, ci de natura sa. Prin urmare, legiuitorul nu are îndreptățirea constituțională de a bloca, în funcție de valoarea pretenției deduse judecății, accesul la calea de atac a recursului, deoarece pune *ab initio* cetățenii într-o situație diferită, fără a avea o justificare obiectivă și rezonabilă (paragrafele 27 și 28). Mai mult, pornind de la scopul recursului, care este parte a mecanismului pus la îndemâna instanței supreme de a realiza interpretarea și aplicarea unitară a legii, rol consacrat de art. 126 alin. (3) din Constituție, precum și a garanțiilor dreptului la un proces echitabil, Curtea a reținut că, în cazul recursurilor ce intră în competența de soluționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, dispozițiile legale criticate introduc o dublă măsură în privința evaluării legalității hotărârilor judecătorești, stabilind, pe de-o parte, că instanța supremă își exercită acest rol numai în anumite situații (după criteriul materiei în care a fost pronunțată hotărârea) și, pe de altă parte, că își exercită acest rol numai atunci când cererile evaluabile în bani au o anumită valoare. Prin urmare, Curtea a reținut că, în cazul recursurilor ce intră în competența de soluționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, contravine și dispozițiilor art. 126 alin. (3) din Constituție (paragrafele 30 și 31).

55. Prin aceeași decizie, paragraful 32, Curtea a statuat că efectul constatării ca neconstituțională a acestei sintagme este acela că, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I, urmează a se aplica prevederile art. XVIII alin. (2), în sensul că sunt supuse recursului toate hotărârile pronunțate, după publicarea Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017 în Monitorul Oficial al României, Partea I, în cererile evaluabile în bani, mai puțin cele exceptate după criteriul materiei, prevăzute expres în tezele cuprinse de art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013.

56. Așadar, în decizia menționată, Curtea Constituțională nu a făcut nicio distincție, în privința efectelor deciziei sale de admitere, între procesele în curs sau procesele începute după publicarea deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I, ci, în acord cu dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție, referitoare la obligativitatea pentru viitor a deciziilor Curții Constituționale, a statuat în mod expres că toate hotărârile judecătorești pronunțate după publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a deciziei de constatare a neconstituționalității sunt supuse căii de atac a recursului, reglementată prin art. XVIII din Legea nr. 2/2013, în configurația dată prin Decizia nr. 369 din 30 mai 2017.

57. Totodată, Curtea mai reține că, prin Decizia nr. 454 din 4 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 836 din 1 octombrie 2018, instanța de contencios

constituțional a dezvoltat considerentele cu privire la efectele Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017, cu prilejul analizării obiecției de neconstituționalitate formulate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiunile Unite, între altele, în legătură cu prevederile art. III pct. 3 [cu referire la art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013] și pct. 4 [cu referire la art. XVIII din Legea nr. 2/2013] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative.

58. Astfel, prin această decizie, paragrafele 57—58, Curtea a reținut în mod expres că efectul constatării neconstituționalității sintagmei „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinse în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, în condițiile prorogării de la aplicare, până la 1 ianuarie 2019, a dispozițiilor art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, este acela că, de la data publicării acestei decizii în Monitorul Oficial al României, Partea I, urmează a se aplica prevederile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, în sensul că sunt supuse recursului toate hotărârile pronunțate, după publicarea acestei decizii în Monitorul Oficial al României, Partea I, în cererile evaluabile în bani, mai puțin cele exceptate după criteriul materiei, prevăzute expres în tezele cuprinse de art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013. Prin urmare, sub aspectul efectelor deciziei pronunțate, Curtea a stabilit că, indiferent de data introducerii cererii formulate sub imperiul noului Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească privind cererile evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv devine susceptibilă de recurs dacă a fost pronunțată după publicarea deciziei Curții Constituționale (20 iulie 2017).

59. Totodată, prin decizia menționată (paragrafele 60—63), Curtea a făcut referire la Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 609 din 17 iulie 2018, analizând modalitatea în care instanța supremă a stabilit sensul interpretării și aplicării dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă. Statuând asupra modului în care, prin decizia menționată, Înalta Curte a condiționat aplicarea deciziei Curții Constituționale de pornirea procesului civil după publicarea acesteia, Curtea a reținut că instanțele judecătorești nu pot înlătura efectele deciziei Curții Constituționale expres indicate în corpul acesteia, pentru că ar încălca sfera exclusivă de competență a Curții Constituționale, revenindu-le în schimb obligația de a le aplica în mod corespunzător în cauzele cu care sunt investite.

60. În acest context, prin decizia menționată, Curtea a subliniat că Înalta Curte de Casație și Justiție nu are competența să se pronunțe în legătură cu efectele deciziei Curții Constituționale sau să dea dezlegări obligatorii care contravin deciziilor Curții Constituționale și, pe această cale, în mod expres sau implicit, să infirme, să altereze sau să limiteze efectele acestora. În consecință, Curtea a reținut că, în urma pronunțării și publicării Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017, în privința art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 nu devin incidente prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora „*Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul*”, pentru că neconstituționalitatea este o sancțiune de drept constituțional care se aplică imediat situațiilor *pendinte*. Astfel, nu se poate ajunge la concluzia că decizia Curții s-ar aplica numai proceselor pornite după publicarea sa, caz în care, în mod evident, hotărârea susceptibilă a fi recurată este pronunțată după publicarea deciziei. Art. 27 din cod constituie o normă de procedură de natură legală și nu poate restrânge sfera de aplicare a art. 147 alin. (4) din Constituție. Acceptarea unei asemenea teze ar echivala cu prevalența unei norme legale față de una de rang constituțional și s-ar înfrânge în mod indirect efectul imediat și general obligatoriu al deciziei Curții

Constituționale. Or, într-un stat de drept, toate autoritățile publice, atât în aplicarea, cât și în interpretarea normelor infraconstituționale, trebuie să respecte deciziile Curții Constituționale din moment ce acestea materializează și explicitiază exigențele Constituției.

61. Prin **Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de către de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea unor chestiuni de drept**, ulterior Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 (prin care s-a statuat că sunt supuse recursului toate hotărârile pronunțate, după publicarea acestei din urmă decizii în Monitorul Oficial al României, în cererile evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv), instanța supremă a admis sesizările formulate privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și a stabilit că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă, cu referire la art. 147 alin. (4) din Constituția României, efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 se produc cu privire la hotărârile judecătorești pronunțate după publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite ulterior publicării deciziei (20 iulie 2017).

62. Prin această decizie, instanța supremă a statuat că, în cazul unei norme de procedură civilă, cum este și norma a cărei neconstituționalitate a fost constatată prin Decizia Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, aplicarea în timp a acesteia trebuie raportată la dispozițiile art. 24—27 din Codul de procedură civilă, în sensul că procedurilor judiciare în curs le este aplicabilă legea în vigoare la momentul declanșării lor, iar hotărârile judecătorești rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul (paragraful 160). S-a statuat, în esență, că stabilirea regimului căilor de atac cărora le este supusă o hotărâre judecătorească se face, în mod necesar, în raport cu legea în vigoare la data la care a început procesul, iar, în lipsa supraviețuirii legii vechi, în privința regimului juridic al căilor de atac (situație reglementată expres prin art. 27 din Codul de procedură civilă) ar fi încălcat principiul neretroactivității legii civile, de vreme ce s-ar atașa cererii de chemare în judecată care a declanșat procesul alte efecte decât cele prevăzute de legea în vigoare la momentul investirii instanței (paragrafele 168—172). Prin urmare, s-a statuat că efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 nu sunt aplicabile proceselor în curs, deoarece momentul procesual (cel al investirii instanței), de care legea leagă regimul căilor de atac, fusese depășit la data publicării deciziei, astfel încât aceasta nu poate produce consecințe juridice asupra proceselor în curs, deoarece, în caz contrar, ar retroactiva (paragraful 175).

63. Având în vedere această situație, generată, pe de o parte, de coexistența unei decizii a Curții Constituționale, și, respectiv, a unei decizii a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care conțin statuări contradictorii asupra aceleiași probleme de drept, și, pe de altă parte, de practica judiciară ulterioară Deciziei nr. 52 din 18 iulie 2018 a Înaltei Curți, în care instanțele de judecată au invocat din oficiu excepția inadmisibilității recursurilor formulate împotriva hotărârilor date în apel, pronunțate după data publicării deciziei Curții Constituționale, în procesele pornite anterior acestei date, având ca obiect cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv, Curtea Constituțională a fost sesizată cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018.

64. Critica de neconstituționalitate privește, în esență, împrejurarea că, prin decizia menționată, instanța supremă, pronunțându-se asupra producerii în timp a efectelor Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, a încălcat

dispozițiile art. 147 alin. (4) referitoare la efectele deciziilor Curții Constituționale și și-a depășit propriile competențe, reglementate prin art. 126 alin. (3) din Legea fundamentală. De asemenea, se susține că interpretarea dată modului de aplicare a prevederilor legale criticate încalcă și principiile constituționale ale egalității în fața legii și ale accesului liber la justiție, prin discriminarea nejustificată creată între justițiabili, în privința regimului juridic al exercitării căii de atac a recursului.

65. Analizând excepția de neconstituționalitate în legătură cu invocarea încălcării dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, Curtea reține că aceasta este întemeiată.

66. Potrivit interpretării date de instanța supremă prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă, legea aplicabilă căii de atac exercitate împotriva unei hotărâri judecătorești pronunțate după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 este legea în vigoare la data începerii procesului, deși, înainte de pronunțarea hotărârii judecătorești susceptibile de reformare, a fost declarat neconstituțional chiar textul de lege care reglementa exercitarea căii de atac, în vigoare la data începerii procesului. Cu alte cuvinte, potrivit interpretării date de instanța supremă prin intermediul hotărârii prealabile, deși dispoziția legală care suprima în mod expres calea de atac a recursului, în privința hotărârilor judecătorești pronunțate în cererile evaluabile în bani de până la 1.000.000 de lei inclusiv, a fost constatată neconstituțională, aceasta continuă să fie aplicabilă tuturor litigiilor în curs, înregistrate pe rolul instanțelor anterior datei publicării deciziei de constatare a neconstituționalității.

67. Or, Curtea reține că o asemenea soluție interpretativă are semnificația prelungirii, în timp, a efectelor unei norme constatate neconstituționale, cu consecința aplicării acesteia în cadrul proceselor în curs, ceea ce conduce la încălcarea dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, care consacră efectul imediat și general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

68. În esență, problema de drept care a făcut obiectul hotărârii prealabile pronunțate de instanța supremă a vizat un conflict de drept intertemporal, din perspectiva aplicării în timp a normei, în cauză fiind incidente, pe de o parte, prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, potrivit căruia „Hotărârile rămân supuse căilor de atac (...) prevăzute de legea sub care a început procesul.”, și, pe de altă parte, prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, care reglementează efectele deciziilor Curții Constituționale.

69. Analizând din acest punct de vedere excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit art. 147 alin. (1) din Constituție, dispozițiile din actele normative constatate ca fiind neconstituționale încetează să mai producă efecte juridice, de la momentul publicării deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I. Astfel, aceste prevederi constituționale, coroborate cu cele cuprinse în art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală, instituie o regulă de aplicare în timp a normelor legale constatate neconstituționale, regulă care se aplică în mod prioritar, dată fiind forța juridică superioară a normei constituționale, în raport cu normele generale de drept tranzitoriu, cuprinse în acte normative cu forță juridică inferioară (în speță, Codul de procedură civilă), în acord cu principiul supremației Legii fundamentale, cuprins în art. 1 alin. (5) din Constituție. Mai mult, potrivit art. 142 alin. (1) din Legea fundamentală, Curtea este garantul supremației Constituției, ceea ce obligă instanța constituțională la o atitudine activă, în sensul aplicării și respectării acestui principiu în limitele competenței sale (a se vedea și deciziile nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 20 decembrie 2011, și nr. 1.615 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 99 din 8 februarie 2012).

70. Totodată, interpretarea dată prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă, prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, de către instanța supremă, este contrară și jurisprudenței Curții Constituționale referitoare la efectele de ordin constituțional ale deciziilor sale (a se vedea în acest sens Decizia nr. 454 din 4 iulie 2018, anterior citată, paragraful 61, și jurisprudența acolo invocată, respectiv, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 62 din 18 ianuarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 12 februarie 2007, Decizia nr. 223 din 13 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 256 din 18 aprilie 2012, Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 4 februarie 2015, paragraful 28, sau Decizia nr. 51 din 16 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 14 martie 2016, paragraful 52).

71. Astfel, așa cum s-a arătat anterior în paragrafele 48—51, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale referitoare la efectele unei decizii prin care se constată neconstituționalitatea unei dispoziții legale, o decizie de admitere a unei excepții de neconstituționalitate se va aplica în privința raporturilor juridice ce urmează a se naște după publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României — *facta futura*; de asemenea, decizia va fi aplicabilă în cauzele aflate pe rolul instanțelor judecătorești la momentul publicării acesteia — cauze *pendinte*, în care respectivele dispoziții sunt aplicabile, indiferent de invocarea excepției până la publicarea deciziei de admitere, precum și, în mod excepțional, acelor situații care au devenit *facta praeterita* — respectiv cauzelor în care a fost invocată excepția, indiferent dacă până la publicarea acesteia au fost soluționate în mod definitiv, cauze în care este incident motivul de revizuire prevăzut în art. 509 alin. (1) pct. 11 din Codul de procedură civilă.

72. Prin urmare, Curtea reține că incidența efectelor deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 și în cauzele aflate pe rolul instanțelor judecătorești, la momentul publicării acesteia — cauze *pendinte*, în care respectivele dispoziții sunt aplicabile — indiferent de invocarea excepției până la publicarea deciziei de admitere, este în acord cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, dispoziții constituționale pe care se întemeiază expresia obligativității *erga omnes* a interpretării și soluției pronunțate de instanța de contencios constituțional, care implică obligația constituțională a tuturor autorităților de a aplica întocmai deciziile Curții, la situațiile concrete în care normele constatate neconstituționale au incidentă (a se vedea și Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016). Așa cum Curtea Constituțională a reținut în mod expres în Decizia nr. 454 din 4 iulie 2018, anterior citată, paragraful 61, art. 147 din Constituție este, în privința normelor procedurale, de imediată aplicare, având caracter sancționatoriu. Prin urmare, în interpretarea acestui text constituțional, raportat la normele de procedură civilă, Curtea a constatat că acesta se aplică atât situațiilor *pendinte*, cât și celor ce se vor naște în viitor, sfera de aplicare a art. 147 alin. (4) din Constituție neputând fi condiționată de faptul că procesul civil a fost pornit anterior sau ulterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017.

73. Astfel, din acest punct de vedere, Curtea reține, în prezenta cauză, că interpretarea dată normei legale criticate de către instanța supremă, prin hotărârea prealabilă pronunțată, contrar celor statuate printr-o decizie a Curții Constituționale, interpretare prin care sunt invalidate efectele de ordin constituțional ale unei decizii ale Curții Constituționale, de imediată aplicare asupra cauzelor *pendinte*, astfel cum acestea au fost stabilite în mod expres de instanța constituțională, încalcă Legea fundamentală. În acest mod, prin hotărârea prealabilă pronunțată, Înalta Curte procedează într-un mod

contrar comportamentului constituțional loial de care aceasta trebuie să dea dovadă față de jurisprudența instanței constituționale, a cărei respectare constituie una dintre valorile care caracterizează statul de drept (a se vedea Decizia nr. 581 din 20 iulie 2016, precitată, paragraful 50). Astfel cum s-a reținut în jurisprudența Curții Constituționale, revine în sarcina autorităților publice de a aplica și respecta principiul constituțional general al comportamentului loial în raport cu valorile și principiile Constituției, inclusiv față de principiul consacrat de art. 147 alin. (4) din Constituție referitor la caracterul general obligatoriu al deciziilor instanței constituționale (a se vedea Decizia nr. 581 din 20 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 737 din 22 septembrie 2016, paragraful 50).

74. De aceea, interpretarea dată de instanța supremă textelor de lege criticate, care este în mod expres contrară considerentului nr. 32 al Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, referitoare la efectele deciziei de constatare a neconstituționalității, este de natură a contraveni efectelor de ordin constituțional ale deciziilor Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme legale, iar o înlăturare a acestor efecte, în cauzele deduse soluționării instanțelor de judecată, echivalează cu nerespectarea principiului constituțional al valorii obligatorii și opozabilității *erga omnes* a deciziilor Curții Constituționale, consacrată de art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală.

75. De asemenea, având în vedere că decizia de constatare a neconstituționalității face parte, de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, din ordinea juridică normativă, realizarea, de către Înalta Curte de Casație și Justiție, a unui control de constituționalitate implicit al efectelor acestei decizii, prin raportare la alte norme constituționale incidente, în speță principiul neretroactivității legii civile, echivalează cu încălcarea competenței specifice exclusive a instanței de contencios constituțional, reglementată în art. 146 din Legea fundamentală. În acest sens, așa cum s-a reținut în jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 838 din 27 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 3 iulie 2009), *în exercitarea atribuției prevăzute de art. 126 alin. (3) din Constituție, Înalta Curte de Casație și Justiție are obligația de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, cu respectarea principiului fundamental al separației și echilibrului puterilor, consacrat de art. 1 alin. (4) din Constituția României și nu are competența constituțională să instituie, să modifice sau să abroge norme juridice cu putere de lege ori să efectueze controlul de constituționalitate al acestora.*

76. În concluzie, în ceea ce privește efectele constatării ca neconstituționale a unei soluții legislative cuprinse într-o normă de procedură, respectiv sintagma *„precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1 000 000 de lei inclusiv”*, cuprinsă în dispozițiile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, Curtea reține că nu devin incidente prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora *„Hotărârile rămân supuse căilor de atac (...) prevăzute de legea sub care a început procesul”* dat fiind faptul că, așa cum a reținut Curtea prin Decizia nr. 454 din 4 iulie 2018, anterior citată, paragraful 63, neconstituționalitatea este o sancțiune de drept constituțional care se aplică imediat situațiilor pendite. Astfel, nu se poate ajunge la concluzia că decizia Curții s-ar aplica numai proceselor pornite după publicarea sa, caz în care, în mod evident, hotărârile susceptibile a fi recurate este pronunțată după publicarea deciziei. Art. 27 din Cod constituie o normă de procedură de natură legală și nu poate restrânge sfera de aplicare a art. 147 alin. (4) din Constituție. Acceptarea unei asemenea teze ar echivala cu prevalența unei norme legale față de una de rang constituțional și s-ar înfrânge în mod indirect efectul imediat și general obligatoriu al deciziei Curții

Constituționale. Or, într-un stat de drept, toate autoritățile publice, atât în aplicarea, cât și în interpretarea normelor infraconstituționale, trebuie să respecte deciziile Curții Constituționale, din moment ce acestea materializează și explicitează exigențele Constituției.

77. Așadar, Curtea reține că, în caz contrar, respectiv în cazul aplicării prioritare a normei procesual civile, cu distincțiile realizate prin decizia menționată a instanței supreme, ar fi lipsit de eficiență însuși controlul de constituționalitate, întrucât părțile din cadrul unui litigiu care nu a fost soluționat prin hotărâre judecătorească definitivă, la data pronunțării deciziei de admitere a Curții Constituționale, și în care sunt aplicabile dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale, s-ar afla în imposibilitatea de a beneficia de calea de atac a recursului, deși, urmare a constatării neconstituționalității textului de lege ce reglementa calea de atac, recursul ar putea fi exercitat independent de un prag valoric al cererii de chemare în judecată. În acest mod, deciziile obligatorii ale instanței de contencios constituțional ar fi lipsite de efecte juridice, fiind negat însuși rolul instanței constituționale.

78. Totodată, în motivarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin hotărârea prealabilă a instanței supreme, este invocată și încălcarea principiilor constituționale ale egalității în fața legii și accesului liber la justiție, prin discriminarea nejustificată creată între justițiabili, în privința regimului juridic al exercitării căii de atac a recursului, în funcție de data începerii procesului, respectiv înainte sau după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017.

79. În legătură cu aceste susțineri, prin prisma efectului general obligatoriu al deciziei anterioare, respectiv Decizia nr. 369 din 30 mai 2017, Curtea reține că analiza prezentei excepții de neconstituționalitate, prin raportare la principiile constituționale ale egalității în drepturi și accesului liber la justiție, se va face din perspectiva verificării respectării efectelor deciziei de admitere anterior menționate. De aceea, în acest caz, norma de referință în realizarea controlului de constituționalitate este art. 147 alin. (4) raportat la art. 16 alin. (1) și art. 21 din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 581 din 20 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 737 din 22 septembrie 2016, paragraful 51).

80. Or, din această perspectivă, Curtea reține că negarea dreptului la exercitarea căii de atac a recursului, prin inaplicabilitatea dispozițiilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, în configurația dată prin constatarea neconstituționalității sintagmei *„precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 de lei inclusiv”*, pentru o anumită categorie de justițiabili, în funcție de data începerii procesului, este de natură a bloca, în funcție de valoarea pretenției deduse judecării, accesul la calea de atac a recursului, punând *ab initio* cetățenii într-o situație diferită, fără a avea o justificare obiectivă și rezonabilă (a se vedea paragraful 28 din Decizia nr. 369 din 30 mai 2017).

81. Astfel, în această situație, deși, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, anterior citată, decizia de constatare a neconstituționalității face parte din ordinea juridică normativă, atât considerentele, cât și dispozitivul său fiind general obligatorii, aceasta nu profită părților din litigiile în curs, începute înainte de publicarea sa în Monitorul Oficial al României, Partea I. Or, principiul supremației Constituției și principiul legalității sunt de esență cerințelor statului de drept, în sensul prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (2), conform *cărora „Nimeni nu este mai presus de lege”* (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 53 din 25 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2011, și Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015, paragraful 35, anterior citată), astfel încât nu există o motivare obiectivă și rezonabilă pentru ca

o decizie de constatare a neconstituționalității să profite numai unei categorii de justițiabili în declararea recursului, în funcție de momentul declanșării procesului, respectiv înainte sau după publicarea deciziei de admitere în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin care s-au creat premisele exercitării acestei căi de atac, independent de valoarea cererii de chemare în judecată.

82. Totodată, în ceea ce privește asigurarea egalității cetățenilor în exercitarea drepturilor lor procesuale, inclusiv a căilor de atac, Curtea reiterează jurisprudența sa, potrivit căreia, în instituirea regulilor de acces al justițiabililor la aceste drepturi, legiuitorul este ținut de respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție. De aceea nu este contrar acestui principiu instituirea unor reguli speciale, inclusiv în ce privește căile de atac, cât timp ele asigură egalitatea juridică a cetățenilor în utilizarea lor. De asemenea, Curtea a reținut că principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea, el nu exclude ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice (a se vedea Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Potrivit exigențelor acestor prevederi constituționale, astfel cum acestea au fost reținute în paragrafele 27—29 din Decizia Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, care au fundamentat soluția de neconstituționalitate a sintagmei menționate, prin reglementările pe care le adoptă, statul trebuie să asigure o protecție egală drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor, neputându-se susține ideea că această protecție îi va viza numai pe cei care au pretenții bănești de un anumit quantum, în caz contrar fiind create discriminări între cetățeni — în ce privește dreptul de a formula o cale de atac — în funcție de valoarea cererii adresate instanței judecătorești.

83. De asemenea, având în vedere faptul că, în sensul jurisprudenței Curții Constituționale (a se vedea Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014, paragraful 27), instituirea unei căi de atac, ca modalitate de acces la justiție, implică în mod necesar și asigurarea posibilității de a o utiliza pentru toți cei care au un drept, un interes legitim, capacitate și calitate procesuală, iar exercitarea căilor de atac, în speță, a recursului, reprezintă un aspect al accesului liber la justiție, drept fundamental protejat de art. 21 din Constituție, Curtea reține că prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin hotărârea prealabilă a instanței supreme, contravin și acestor dispoziții constituționale.

84. Prin urmare, interpretarea dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă, cu referire la art. 147 alin. (4) din Constituție, realizată de către instanța supremă, în sensul că efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 se vor produce numai în cazul situațiilor juridice viitoare — procese începute după data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I, iar nu și în cazul situațiilor juridice în curs — procese aflate în curs de desfășurare, în cauză nefiind pronunțată o hotărâre definitivă, ar conduce la o inegalitate juridică a cetățenilor în privința exercitării căii de atac a recursului, cu încălcarea exigențelor dreptului la un proces echitabil. Dimpotrivă, dacă publicarea Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017 a intervenit până la momentul pronunțării hotărârii definitive a instanței de apel, părțile din cadrul acestui proces trebuie să aibă posibilitatea exercitării căii de atac a recursului, în configurația dată prin decizia de admitere pronunțată de Curtea Constituțională, în aceleași condiții ca și părțile unui proces început după data publicării acestei decizii, tocmai în

vederea asigurării respectării principiilor constituționale ale egalității în drepturi și accesului liber la justiție.

85. În acest sens, prin Decizia nr. 454 din 4 iulie 2018, anterior citată, paragraful 64, Curtea a statuat că legiuitorul poate stabili derogări de la regula de procedură reglementată prin art. 27 din Codul de procedură civilă, cu condiția respectării principiului neretroactivității legii, în sensul că, indiferent de data începerii procesului, hotărârile să fie supuse căilor de atac existente la momentul pronunțării lor, această din urmă teză fiind singura de ordin constituțional. Or, având în vedere că, așa cum a reținut Curtea în decizia menționată, în existența normativă a dispozițiilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 a intervenit o decizie a Curții Constituționale care privește și aplicarea în timp a acestora, în prezenta cauză, Curtea reține că, în vederea respectării principiilor constituționale ale egalității în drepturi și accesului liber la justiție, hotărârile pronunțate de instanțele de apel după publicarea deciziei de admitere a instanței constituționale trebuie supuse căilor de atac existente la momentul pronunțării lor, astfel încât, indiferent de data începerii procesului, în privința exercitării căii de atac a recursului, urmează a se aplica cele statuate în considerentul 32 al Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, în sensul că toate hotărârile pronunțate după data publicării acestei decizii în Monitorul Oficial al României, în cererile evaluabile în bani, mai puțin cele exceptate după criteriul materiei, prevăzute expres în tezele cuprinse de art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, sunt supuse recursului.

86. Din acest punct de vedere, Curtea reține că interpretarea constituțională a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă, prin raportare la dispozițiile art. 16 alin. (1) și art. 21 din Constituție, trebuie să se facă cu observarea efectului general obligatoriu și al aplicării pentru viitor a deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, care este aplicabilă în toate litigiile în care raportul juridic guvernate de prevederea legală constatată neconstituțională nu este definitiv consolidat, respectiv în toate litigiile în care hotărârea judecătorească privind cererile evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv a fost pronunțată după publicarea deciziei Curții Constituționale.

87. Prin urmare, pentru cele arătate, Curtea reține că prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept sunt neconstituționale, fiind încălcate prevederile din Legea fundamentală cuprinse în art. 147 alin. (4) referitor la efectele deciziilor Curții Constituționale, prin raportare la art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (1) și (2) privind accesul liber la justiție și art. 126 alin. (3) referitoare la competența Înaltei Curți de Casație și Justiție.

88. Distinct de argumentele care converg la admiterea excepției de neconstituționalitate, Curtea mai reține că, în Dosarul nr. 1.404D/2018, în legătură cu efectele Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017, se mai formulează o critică de neconstituționalitate referitoare la inaplicabilitatea acestei decizii de admitere în cauza dedusă soluționării instanței de judecată, dat fiind faptul că nu a fost invocată în cauză excepția de neconstituționalitate care a fost ulterior admisă prin Decizia nr. 369 din 30 mai 2017. Astfel, critica de neconstituționalitate referitoare la încălcarea principiului egalității în drepturi este formulată dintr-o altă perspectivă, autoarea excepției fiind nemulțumită de faptul că efectele Deciziei Curții Constituționale se aplică, în acord cu jurisprudența constantă a Curții în acest sens, cauzelor în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate admisă, precum și cauzelor în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate până la momentul publicării deciziei de admitere, altele decât cea în care a fost pronunțată decizia Curții Constituționale, soluționate definitiv

prin hotărâre judecătorească, în această ipoteză decizia constituind temei al revizuirii, potrivit dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 11 din Codul de procedură civilă.

89. În legătură cu aceste susțineri, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a prevederilor sintagmei „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, nu a fost invocată până la data publicării Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017. Prin urmare, critica referitoare la încălcarea principiului egalității în drepturi, formulată din perspectiva unei discriminări create între persoanele care au invocat excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*” cuprinse în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, în procese începute înainte de data publicării deciziei de admitere a acestei prevederi legale, și persoanele care nu au invocat aceeași excepție, în cadrul aceleiași categorii de procese, raportată la momentul introducerii cererii de chemare în judecată, este neîntemeiată, tocmai în considerarea efectelor Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017 și a aplicării în timp a acestora.

90. Astfel, Curtea reține că, în asemenea cauze, la momentul pronunțării hotărârii judecătorești de către instanța de apel, moment prin ipoteză anterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017, nu exista calea de atac a recursului în configurația stabilită ca urmare a constatării neconstituționalității pragului valoric al cererilor evaluabile în bani, reglementat în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013. Or, acest aspect, coroborat cu faptul că părțile din astfel de cauze nici nu au invocat excepția de neconstituționalitate a prevederii legale constatate ulterior ca neconstituționale, conduce la concluzia că astfel de cauze reprezintă veritabile *facta praeterita*, față de care decizia de admitere (Decizia nr. 369 din 30 mai 2017) nu este aplicabilă. Aceasta deoarece, în sensul jurisprudenței Curții Constituționale, existența sau inexistența căii de atac trebuie raportată la momentul pronunțării hotărârii judecătorești. Astfel, Curtea a statuat că, indiferent de data începerii procesului, hotărârile sunt supuse căilor de atac existente la momentul pronunțării lor, această din urmă teză fiind singura de ordin constituțional (a se vedea Decizia nr. 454 din 4 iulie 2018, anterior citată, paragraful 64). Or, dacă hotărârea judecătorească nu era supusă recursului la momentul pronunțării și în cauză nici nu a fost invocată excepția de neconstituționalitate care privea acest aspect, nu mai poate fi solicitată aplicarea deciziei de admitere a respectivei prevederi legale, fiind vorba de un raport juridic epuizat. Cu alte cuvinte, fiind depășit momentul pronunțării hotărârii judecătorești, aceasta reprezintă o *facta praeterita* în raport cu decizia de admitere pronunțată de Curtea Constituțională, astfel încât această decizie nu poate fi aplicată retroactiv. Prin urmare, părțile din astfel de cauze se află într-o situație juridică diferită de cea a părților care au invocat excepția de neconstituționalitate ulterior admisă prin Decizia nr. 369 din 30 mai 2017, în procese începute înainte de data publicării deciziei, astfel încât, din această perspectivă, nu poate fi reținută încălcarea principiului constituțional al egalității în drepturi.

91. Curtea reține însă că, în speța dedusă soluționării instanței de judecată, dat fiind faptul că aceeași autoare a invocat excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată de instanța supremă, va putea beneficia de efectul aditerii a acestei din urmă excepții de neconstituționalitate și, în consecință, va putea exercita calea de atac a recursului, independent de existența unui prag valoric al cererii, în acord cu Decizia Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017.

92. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a prevederilor sintagmei „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*” cuprinse în art. XVIII

alin. (2) din Legea nr. 2/2013, Curtea reține că aceasta urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, în temeiul art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, potrivit căruia nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale, dat fiind faptul că, prin Decizia nr. 369 din 30 mai 2017, anterior citată, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate a aceluiași prevederi legale.

93. Referitor la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în motivarea acesteia se susține că această prevedere legală contravine principiilor constituționale ale egalității în fața legii, accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil, fără a se arăta în ce constă contradicția cu textele constituționale. De asemenea, se susține că utilizarea instituției pronunțării unei hotărâri prealabile, în scopul înlăturării efectelor unei decizii a Curții Constituționale, atrage însăși neconstituționalitatea „dezlegării date chestiunii de drept”, prevăzută de art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

94. Analizând aceste susțineri, Curtea reține că acestea nu reprezintă veritabile motive de neconstituționalitate. Astfel, pe de o parte, Curtea reține că este invocată în mod generic contradicția textelor de lege criticate cu prevederile constituționale. Curtea nu se poate substitui autoarei excepției în indicarea motivelor de neconstituționalitate, în temeiul art. 29 din Legea nr. 47/1992, controlul pe calea excepției de neconstituționalitate a normelor legale fiind posibil doar la sesizare, iar nu din oficiu. Pe de altă parte, motivele de neconstituționalitate ce privesc prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin hotărârea prealabilă a instanței supreme, sunt invocate în legătură indisolubilă cu situația concretă a contrarietății dintre hotărârea prealabilă în cauză și Decizia Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 și nu pot fi translatate în legătură cu prevederile art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, care reglementează, cu caracter general, obligativitatea pentru instanțele judecătorești a dezlegării date chestiunilor de drept prin hotărârile prealabile pronunțate de instanța supremă. Mai mult, textul de lege criticat prevede în mod expres, în alin. (4), că decizia pronunțată în cadrul procedurii hotărârii prealabile își încetează obligativitatea la data constatării neconstituționalității dispoziției legale care a făcut obiectul interpretării.

95. În ceea ce privește susținerea potrivit căreia utilizarea instituției pronunțării unei hotărâri prealabile, în scopul înlăturării efectelor unei decizii a Curții Constituționale, atrage însăși neconstituționalitatea „dezlegării date chestiunii de drept”, prevăzută de art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, Curtea reține că aceasta se referă, în realitate, tot la dispoziția legală interpretată prin hotărârea prealabilă, respectiv la prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, astfel cum au fost interpretate prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, astfel că nu poate fi reținută ca o critică distinctă, în susținerea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

96. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, dacă excepția de neconstituționalitate este în mod formal motivată, dar motivarea în sine nu are nicio legătură cu textul criticat, iar textul de referință este unul general, Curtea va respinge excepția ca inadmisibilă, fiind contrară art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 (a se vedea în acest sens Decizia nr. 198 din 12 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 151 din 11 martie 2009, sau Decizia nr. 919 din 6 iulie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 15 iulie 2011). De asemenea, prin Decizia nr. 785 din 16 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 646 din 9 septembrie 2011, Curtea a stabilit că

simpla enumerare a unor dispoziții constituționale sau convenționale nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate. Dacă ar proceda la examinarea excepției de neconstituționalitate motivate într-o asemenea manieră eliptică, instanța de control constituțional s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici de neconstituționalitate, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu, inadmisibil însă în condițiile în care art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 precizează că „sesizarea Curții Constituționale se dispune de

către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia instanței asupra excepției, și va fi însoțită de dovezile depuse de părți” (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 627 din 29 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 555 din 23 iulie 2008, precum și Decizia nr. 1.313 din 4 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 12 din 6 ianuarie 2012).

97. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Banca Comercială Română — S.A. din București în Dosarul nr. 7.980/176/2016 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă, în Dosarul nr. 12.555/225/2015 al Curții de Apel Craiova — Secția a II-a civilă și în Dosarul nr. 23.561/301/2015 al Curții de Apel București — Secția a VI-a civilă, de Societatea Cez Vânzare — S.A. din Craiova în Dosarul nr. 21.715/215/2015 al Curții de Apel Craiova — Secția a II-a civilă, de Paraschiva Vulcu în Dosarul nr. 1.654/306/2017 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă, de Societatea Distribuție Energie Oltenia — S.A. din Craiova în Dosarul nr. 8.355/225/2015 al Curții de Apel Craiova — Secția a II-a civilă, de Societatea Park Mодоș — S.R.L. din Timișoara în Dosarul nr. 912/252/2016 al Curții de Apel Timișoara — Secția I civilă și de Societatea Auto Kino — S.R.L. din Brașov în Dosarul nr. 5.741/197/2015 al Curții de Apel Brașov — Secția civilă și constată că dispozițiile art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu referire la sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, precum și excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Banca Comercială Română — S.A. din București în Dosarul nr. 7.980/176/2016 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă, în Dosarul nr. 4.756/296/C/2016 al Curții de Apel Oradea — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și în Dosarul nr. 10.771/197/2016 al Curții de Apel Brașov — Secția civilă, precum și de Lilica Constantinescu și Dan Constantinescu în Dosarul nr. 1.288/305/2015 al Curții de Apel Brașov — Secția civilă

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă, Curții de Apel Brașov — Secția civilă, Curții de Apel Craiova — Secția a II-a civilă, Curții de Apel Timișoara — Secția I civilă, Curții de Apel București — Secția a VI-a civilă, precum și Curții de Apel Oradea — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 18 decembrie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Irina-Loredana Gulie

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

